

Huvudman

Västerås kommun
Michael.fredqvist@vasteras.se

Beslut

Datum 2026-06-16
Dnr: SI 2026:4382
Sida **1 (9)**

Ärendet

Tillsyn av ange skolform Malmabergsskolan i Västerås kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerås kommun att senast den **1 oktober 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Västerås kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Västerås kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. Se till att beslut om anpassad studiegång innehåller vilka ämnen eller delar av ämnen och i vilken omfattning som skolan har anpassat studietiden för eleven i förhållande till den garanterade undervisningstiden. Samtliga aktiva åtgärdsprogram med beslut om anpassad studiegång som fattats under perioden från datum för det här beslutet till den 11 oktober 2026 ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder (3 kap. 9 och 12 §§ skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar och frånvaro.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2026:4382) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån våren 2026 inlett en tillsyn av Malmbergsskolan i Västerås kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Malmbergsskolan följer gällande bestämmelser om extra anpassningar, särskilt stöd, garantin för tidiga stödinsatser och frånvaro.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 26 maj och den 29 maj 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat åtgärdsprogram och frånvarostatistik. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Representanter för elevhälsan uppger följande i intervju. Om extra anpassningar inte är tillräckliga för att en elev ska nå aktuella betygskriterier "flaggar" läraren det till elevhälsan och redovisar vilka insatser som gjorts för eleven. Elevhälsan fattar därefter beslut om en utredning om särskilt stöd ska startas. Om elevhälsan bedömer att lärarna behöver testa fler extra anpassningar kan elevhälsan uppmana läraren att göra det innan en utredning startas, det handlar då om att testa fler extra anpassningar under högst några veckor. Att det inte inleds utredning av särskilt stöd efter anmälan till elevhälsan är samtidigt ovanligt. Rektorn är den som fattar beslut om att upprätta eller om att inte upprätta åtgärdsprogram.

Representanter för elevhälsan uppger även följande i intervju. Det särskilda stöd som elever ges är exempelvis tid hos specialpedagog, tid i lärstudion, anpassad studiegång, särskild undervisningsgrupp i kommunen eller en

resursperson. Representanter för elevhälsan upplever att elever ges det särskilda stöd som de är i behov av. Lärarna uppger att skolans elever i stor utsträckning får det stöd som de behöver, men att det ibland kan vara svårt att fullt ut tillgodose behovet av en-till-en undervisning inom ordinarie undervisning. Om en elev är i behov av anpassad studiegång genomförs flertalet möten med elevens vårdnadshavare för att diskutera det stödet.

Av ingivna åtgärdsprogram med beslut om anpassad studiegång framgår inte vilka ämnen som anpassats bort eller i vilken omfattning. Av ett ingivet åtgärdsprogram där det beslutats om anpassad studiegång framgår exempelvis vilka timmar eleven ska gå i skolan, men inte vilka ämnen eleven ska läsa eller inte läsa. Av ett annat ingivet åtgärdsprogram där det beslutats om anpassad studiegång framgår exempelvis vilka ämnen eleven ska fokusera på, men inte i vilken omfattning ämnena ska läsas.

Rektorn uppger att beslut om anpassad studiegång tas på elevhälsans möten, efter dialog med vårdnadshavare. Enligt rektorn behöver det bli tydligare i besluten om anpassad studiegång gällande vilka ämnen som anpassats bort och i vilken utsträckning.

Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår att elev, vårdnadshavare och elevhälsa deltagit vid utredning om särskilt stöd. Det framgår även att rektor fattat beslut om åtgärdsprogram samt beslut anpassad studiegång. Vidare finns det en överklagandehänvisning samt datum och ansvarig för uppföljning av utvärdering.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att

delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning, i form av distansundervisning eller i form av anpassad studiegång. Om en utredning om elevs behov av särskilt stöd visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas (3 kap. 10 § skollagen).

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut om särskilt stöd innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen (3 kap. 12 § skollagen).

Av förarbeten framgår rörande anpassad studiegång att beslut om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Elev och vårdnadshavare måste därför få information om vad ett beslut om anpassad studiegång kan innebära för elevens möjligheter att studera vidare och deras synpunkter ska inhämtas och beaktas i bedömningen. (prop. 2009/10:165 s 293).

För varje skriftligt beslut ska det finnas en handling som visar dagen för beslutet, vad beslutet innehåller, vem eller vilka som har fattat beslutet, vem eller vilka som har varit föredragande, och vem eller vilka som har medverkat vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet. (31 § förvaltningslagen [2017:900].)

Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klargörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande (32 § förvaltningslagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen lever upp till författningarnas krav vad gäller att se till att rektorn startar en utredning av särskilt stöd för

varje anmälan som mottas, att utredningen sker i samråd med elevhälsan samt uppfyller kraven vad gäller att eleven och elevens vårdnadshavare underrättas om beslutet och att det finns en överklagandehänvisning i besluten. Skolinspektionen bedömer även att huvudmannen uppfyller författningarnas krav vad gäller att se till att det framgår datum och ansvarig person för uppföljning och utvärdering i åtgärdsprogrammen.

Av utredningen framgår samtidigt att elevers beslut om anpassad studiegång saknar uppgifter om vilka ämnen eller i vilken omfattning aktuella ämnen har anpassats för eleverna. Av skollagen framgår att särskilt stöd i form av anpassad studiegång innebär att avvikelser från timplanen samt ämnen och mål görs. Särskilt stöd i form av anpassad studiegång ska utformas så att eleven får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning och eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Ett beslut om anpassad studiegång är ett ingripande beslut för eleven. Av förarbeten framgår att beslut om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Elev och vårdnadshavare måste därför få information om vad ett beslut om anpassad studiegång kan innebära för elevens möjligheter att studera vidare och deras synpunkter ska inhämtas och beaktas i bedömningen.

Mot bakgrund av förarbete och förvaltningslagens regler ska beslut om anpassad studiegång därför ange vad beslutet innehåller, det vill säga vad som konkret har beslutats, samt en klargörande motivering. Skolinspektionen bedömer att det inte framgår av skolans beslut om anpassad studiegång i vilken omfattning reduceringen av ämnen ska ske.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Västerås kommun verksamhet vid Malmabergsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Västerås kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärarna uppger följande i intervju. Skolan genomför de nationella kartläggningsmaterial och de nationella bedömningsstöden i matematik och svenska. Efter att bedömningsstöden har genomförts görs en bedömning av om det finns någon elev som inte uppfyller kraven. Om det hittas någon sådan elev kopplas specialpedagogen in och även läraren för svenska som andraspråk hjälper till för att arbeta med de elever som behöver extra stöd i svenska. Specialpedagogen gör tester med eleverna och har sen möte med läraren om vad som kan göras för eleven i klassrummet i form av extra anpassningar. Specialpedagogen följer även själv upp de eleverna.

Representanter för elevhälsan uppger följande i intervju. Om lärarna efter användning av de nationella kartläggningsmaterial och de nationella bedömningsstöden identifierar elever där det finns indikationer på att eleverna inte kommer nå målen tar lärarna upp det med specialpedagogen. Specialpedagogen diskuterar med lärarna om vilka extra anpassningar som kan sättas in för de aktuella eleverna. Specialpedagogen följer sedan själv också upp eleverna då eleverna får fasta tider som de ska gå till specialpedagogen. Specialpedagogen har ofta redan varit i kontakt med de eleverna då lärarna i förskoleklassen tidigt har identifierat elever som riskerar att inte nå målen. Ibland har lärarna satt in extra anpassningar innan mötet med specialpedagogen. Läraren som undervisar i svenska som andra språk har hjälpt till med lästräning för de elever som har behov av det.

Rättslig reglering

Nationella kartläggningsmaterial ska användas i förskoleklass för att kartlägga elevernas språkliga medvetenhet och matematiska tänkande (8 kap. 2 § skolförordningen).

Nationella prov ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 3 (9 kap. 21 § skolförordningen).

Nationella bedömningsstöd ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 1 (9 kap. 22 b § skolförordningen).

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen och lågstadiet, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial, nationellt bedömningsstöd eller nationellt prov, finns en indikation på att eleven inte kommer uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i svenska, svenska som andraspråk eller matematik som ska uppfyllas i årskurs 1 och 3 (3 kap. 4 § skollagen).

Om det efter en särskild bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras för extra anpassningar

enligt 3 kap. 5 § eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd enligt 3 kap. 7 skollagen (3 kap. 4 § skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning enligt 3 kap. 4 §. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen).

Av förarbetena framgår att syftet med en garanti för tidiga stödinsatser är att den ska garantera att alla elever tidigt får de stödinsatser som de behöver för att uppfylla de kunskapskrav som ska uppfyllas i svenska, svenska som andraspråk och matematik (prop. 2017/18:195, s. 35).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärarna uppger följande i intervju. Extra anpassningar ges för de elever som behöver det. Elevernas extra anpassningar dokumenteras i skolans digitala lärplattform och där finns det även datum för när de extra anpassningarna ska följas upp. Lärarna kan även sätta in extra anpassningar som är generella för hela klassen. Lärarna har fått instruktioner från rektorn om att vara noga med att endast aktuella extra anpassningar ska finnas i den digitala lärplattformen och att det är viktigt att inaktuella extra anpassningar tas bort från den digitala lärplattformen. Lärarna upplever att de har möjlighet att ge alla elever de extra anpassningar som de behöver.

Representanter för elevhälsan uppger i intervju att om de extra anpassningarna inte räcker för någon elev flaggar läraren det till elevhälsan i skolans digitala lärplattform och läraren får då komma till ett möte med elevhälsan för att prata om eleven. Lärarna kan ibland få tips om fler extra anpassningar som ska provas under högst några veckors tid, men oftast fattas beslut om att direkt starta en utredning om särskilt stöd.

Rättslig reglering

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges

med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärarna berättar i intervju att de tar närvaro vid varje lektion och att om någon elev saknas så tittar lärarna i den digitala lärplattformen för att se om frånvaron är anmäld. Om frånvaron är oanmäld kontaktas föräldrarna så snart som möjligt. Elevernas frånvaro sammanställs varje månad och att om en elev har mer än 10 procent frånvaro kommer det upp i systemet. Tidigare var rutinen att föräldrarna skulle få ett brev hem, men nu har rutinen ändrats så att om en elev har mycket frånvaro under en månad eller om eleven har frånvaro som är återkommande varje månad får föräldrarna ett brev hem.

Representanter för elevhälsan berättar i intervju att kuratorn tar upp elever vars frånvaro det finns en oro kring på elevhälsans möten. Det startas en utredning av en elevs frånvaro om en elev exempelvis mår dåligt, inte når målen, har oförklarlig ströfrånvaro eller om det finns en oro över elevens hemsituation. Vid utredning av en elevs frånvaro gör kuratorn en social utredning och specialpedagogen gör en pedagogisk utredning. I vissa fall görs även en orosanmälan till socialtjänsten.

Rektorn berättar i intervju att alla frånvaroutredningar anmäls till huvudmannen och att det som avgör huruvida en frånvaroutredning startas eller ej är om skolan känner oro eller ser ett mönster som är avvikande. Det görs också en utredning om det finns en oro kring frånvaron som gör att elever missar mycket av undervisningen.

Rättslig reglering

Om en elev i grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag (7 kap. 17 § skollagen).

Om en elev har upprepade eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. Vid en skolenhet med en annan huvudman än hemkommunen lämnar huvudmannen snarast uppgift till hemkommunen om att en utredning om elevens frånvaro har inletts (7 kap. 19 a och 22 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Tonny Johansson

Beslutsfattare
Signerat av: Tonny Johansson

X Helena Lund Lönnvik

Föredragande
Signerat av: Helena Lund Lönnvik

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Tomas Wiederholm medverkat.